

”הקמצן” מאת מולייר

דמות: פרוזין

הו אלי, מה נאה ובריא גוף אדם זה! כולך אומר בריאות הגוף!
מעולם לא היה צבע פניך כה רענן ושופע מרץ. מימך לא נראית צעיר כל
כך. אני רואה בחורים בני עשרים וחמש והם יותר זקנים ממך. ושישים
שנה- זה עניין? זה אביב החיים! בדיוק עכשיו אתה נכנס אל תקופת
הפריחה שבחיי אנוש. ואתה קרוץ מחומר שחיים בו מאה שנה. יש בך
סימן של אריכות ימים. הראה לי את ידיך.
הו אלי! אתה כל הסימנים. עמוד ישר. אוהו הנה פה בין שתי עיניך קו של
חיים! איך רואה עד היכן מגיע הקו הזה? חיי ראשי! אמרתי מאה שנה,
אבל אתה תעבור את המאה ועשרים. יצטרכו להרוג אותך, אני אומרת
לך, וסופך שאתה טומן באדמה את בניך ואת בני בניך!
עכשיו לענייננו.

אם ידי באיזה עניין דע לך שהוא יוצא חד וחלק, בייחוד בעסקי שידוכים.
בתחום הזה אני מפליאה לעשות. אין לך שני אנשים בעולם, שלא אמצא
דרך קצרה ומהירה לשדך אותם ונדמה לי כי אילו נתתי זאת במוחי הריני
קמה ומחתנת את התורכי הגדול עם הרפובליקה של ונציה. ועניינך שלך,
בסופו של דבר, אינו מן המסובכים.

כיוון שאני יוצאת ונכנסת אצל הגבירות שוחחתי איתן עליך בהרחבה
וסיפרתי לאם מה רעיון עלה בליבך לגבי מריאן בראותך אותה מטיילת
ברחוב או שואפת אוויר צח בחלונה. והיא קיבלה את ההצעה בשמחה
ואדוני, החשוב מכל, זו נערה שמביאה לך שנים עשר ליברות בשנה.
ראשית כל, היא גודלה וחונכה על חיסכון גדול באכילה. זוהי נערה
שהתרגלה לחיות על סלט, חלב, גבינה ותפוח ולא יהיה לה איפוא שום
צורך בשולחן גדוש במטעמים, במיני מעודנים, במעשי צלי וקלי שאין
להם סוף ולא בשאר מיני תרגימה שנשים אחרות שטופות בהן; אולי הוא
דבר של מה בכך, אבל מכאן לשם זה מצטרף לך לחשבון של שלושת אלפי
פרנק לשנה, לכל הפחות.

חוץ מזה אין ליבה נמשך אלא אחרי הנוי הפשוט ביותר ואין היא גורסת
לא את השמלות ההדורות ולא את תופעות העדיים ולא את הרהיטים
המפוארים שבנות מינה קופצות עליהם כאילו אחזן בולמוס. הסעיף הזה
שווה לך יותר מארבעת אלפים לשנה.

חוץ מזה נפשה ממש סולדת מפני הקלפים, דבר שהוא יקר המציאות
בנשים של זמננו ומכירה אני גברת אחת בסביבתנו שהפסידה השנה
במשחק שלושים וארבעים, עשרים אלף פרנק. אבל ניקח את הרבע בלבד.
חמשת אלפים פרנקים לשנה למשחק, וארבעת אלפים לשמלות
ותכשיטים, ועוד שלושת אלפים על חשבון האכילה, הרי לנו שנים עשר
אלף פרנקים על כף היד. במחילה מכבודך, וכי אין זה דבר של ממש אם

נעים להי

אתה מקבל בנדוניה אופי המסתפק במועט מן המועט ואהבה גדולה לצניעות הלבוש עם רכוש גדול של שנאה לקלפים? ורווח מוחשי לא יחסר לך! נוסף על כך שמעתי מהן, כי יש להם איזה נכסים בחוץ לארץ ובסופו של דבר הם בידיך! הה, כמה אין אתה מכיר אותה! אף זה פרט מעניין שעלי לספר לך.

היא סולדת סלידה נוראה מפני אנשים צעירים ורק זקנים בלבד היא אוהבת. כן, זקנים בלבד. ולוואי ושמעת איך היא מדברת בעניין זה. אין היא יכולה לשאת מראהו של בחור צעיר וכנגד זה אין לה בעולמה עונג רב יותר, היא אומרת, משעה שהיא רואה ישיש נאה בעל זקן היורד על פי מידותיו. כל שהאיש זקן יותר כ הוא קוסם לה יותר ואני מזהירה אותך מראש לבל יעלה על דעתך להיראות לפני צעיר משאתה באמת. היא מבקשת אדם שיהיה לכל הפחות בן שישים, ורק לפני ארבעה חודשים היה מעשה- היא עמדה להינשא לאיש ופתאום חזרה בה לחלוטין מן השידוך כשנדע לה מפי חתנה, שאין הוא אלא בן חמישים ושש וכשראתה כי אין הוא שם משקפיים כדי לחתום על הכתובה. אין היא מסתפקת, אומרת היא, במועט של חמישים ושש, מי פתי ויאהב אותם! וחוטם שאין עליו משקפיים אינו נחשב בעיניה.

אכן, פרקמטיה נאה היא, בחורים צעירים, צרור של גרוגרות מטרזנות, של דרדקים מצוחצחים- טעם טפל מבלי מלח. וכי יש קורטוב של ממש בכל הקש והגבב הזה? יש מטורפות בעולם. לומר שהצעירים יש להם חן! אך מה נדבר? שברי כלי הם לעומת איש כמוך! הנה גבר שראוי לשמו! יש במה לשים עין. כך צריך אדם להיות בנוי ולבוש כדי לעורר את האהבה. מאהיב עיניים. מראה פניך ממש קורא לצייר.

תסתובב קצת בבקשה. כליל השלמות. נראה אותך מתהלך קצת. הנה זהו גוך מחוטב, חופשי, קל תנועה, כמו שיאה לו לאדם, ובלי כל סימן של מחושים. מריאן ואני שוחחנו עליך ארוכות. תיארתי אותך לפני תיאור מלא וגם דיברתי בשבחי מעלותיך והוכחתי לה מה טוב חלקה אם היא נישאת לבעל שכמוך. יש לי אדוני, בקשה קלה שאני מביאה לפניך. אני עומדת במשפט שכמעט ואני מפסידה בו, כיוון שחסר לי סכום של מה בכך ויכול אתה על נקלה לסייע לי, שאזכה בדין אם תעשה עימי חסד... אין אתה משער באיזה תענוג היא עתידה לראות פניך...

הו כמה אתה מוצא חן בעיניה! כמה ירחב ליבה למראה צווארון הקפלים העתיק הזה שלצווארך! ועל הכל היא עתידה להתפעל מן הדרך שאתה קושר את מכנסייך בשרוכים אל אפודך. היא לא תדע נפשה מרוב אהבה אליך. חתן מקושר בשרוכים הרי זה מאכל מלכים בשבילה.

חיי, אדוני, המשפט הזה חשוב לי מאוד. אם אפסיד בו הרי אני יוצאת בחוסר כל. סיוע כלשהו עשוי לתקן הכל. חבל שלא ראית את מידת ההתפעלות שהייתה בה כשמעה אותי מדברת על אודותיך. עיניה ממש נצצו משמחה בשעה שמניתי מעלותיך, ועכשיו היא לוחטת מקוצר רוח לראות את הנישואים גמורים וחתומים. אני מבקשת ממך, אדוני, להושיט לי אותה עזרה קלה שאני נצרכת לה. דבר זה יקימני על רגליי ועד

עולם אהיה אסירת תודה לך. האמן לי אדוני שמעולם לא היית יכול לעזור לי במצוקה חמורה יותר מזו. לא הייתי מטרידה אותך לולא ההכרח הכופה אותי. אל תמנע ממני את הטובה שאני מבקשת. אין אתה משער אדוני, באיזה עונג היא...
תכה אותך הקדחת ראש כלב שכמותך, לכל הררי החושך! הוא עמד איתן בפני כל ההתקפות שערכתי- המנוול! ואף על פי כן- אינני נוטשת את המערכה.
עוד יש לי דרך אשר בה, על כל פנים, שכרי מובטח.